

ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ

Волик А.С.

*практичний психолог комунальної установи
«Інклюзивно-ресурсний центр» Бердянської міської ради
Науковий керівник: Старинська О.В.
кандидат психологічних наук, доцент,
Бердянський державний педагогічний університет*

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ

Правове виховання особистості є одним із пріоритетних завдань сучасної загальноосвітньої школи, що передбачає формування навичок соціальної поведінки та відповідає правовим нормам суспільства.

На сьогодні проблема загальноосвітніх шкіл – схильність учнів до правопорушень та асоціальні прояви у поведінці підлітків, а тому виникає потреба у формуванні правосвідомості молодого покоління, учні вже сьогодні мають знати про свої права та обов'язки, правові та моральні норми суспільства. Правове виховання учнів зміцнює їхню життєву позицію, підвищує громадянську активність, загострює почуття непримиренності до негативних явищ, збагачує духовне життя, розширює можливості самореалізації. Таким чином, вирішення цих питань сприятиме формуванню правосвідомості й правової культури в процесі правового виховання молодого покоління нашої держави.

Отже, дана тема є досить актуальною не тільки для її теоретичного вивчення, а і для практичного застосування.

Проблему правового виховання школярів почали інтенсивно вивчати та досліджувати з 80-х років ХХ століття. Це питання зацікавило багатьох науковців, серед них М. Володько, О. Карпов, В. Обухова, В. Оржеховська, Л. Твердохліб, В. Воронов, М. Фіцула та ін.

М. Володько та О. Карпов вважають, що «морально-правове виховання лише тоді може дати позитивний ефект, коли воно має комплексний характер і починається в сім'ї, дитячих садках, у школі буквально з першого класу» [1, с. 121].

В. Воронов стверджує, що з метою запобігання правопорушень з боку неповнолітніх, правову освіту й виховання потрібно розпочинати не з восьмого класу, а з 9-10 років.

Метою нашої статті є вивчення ефективності використання інноваційних методів правового виховання підлітків у загальноосвітній школі.

Було проведено емпіричне дослідження з використанням методичного посібника «Курс за вибором/факультатив «Знай та захищай свої права» для учнів 7-9 класів навчальних закладів» [2].

Для ефективної реалізації програми ми поставили такі завдання:

- зацікавити учнів щодо вивчення різноманітних матеріалів з даної теми;
- креативно підходити до розкриття кожної теми заняття;
- розвивати творчий потенціал кожної дитини;
- дати змогу учню вільно висловлювати свою думку, пропонувати ідеї та впроваджувати їх.

В процесі реалізації програми застосовувалися такі методи роботи:

- дискусії, круглий стіл;
- відеолекторій;
- ігри (рольова гра, створення власних казок, моделювання ситуації тощо);
- створення презентацій, буклетів, плакатів, колажів;
- застосування медіафайлів, відеоматеріалів;
- метафоричні асоціативні карти тощо.

Для дослідження було організовано малу групу учнів 7-х та 8-х класів у кількості 12 осіб (100%).

Використання нестандартних та цікавих методів почалося вже з першого етапу, який мав на меті вивчення обізнаності учнів щодо їх прав та обов'язків. Тому на першому етапі опитування був застосований метод інтерв'ю, за допомогою якого ми визначили якість знань учнів про права, закони та обов'язки громадянина нашої держави. За отриманими результатами було встановлено:

- 2 учні (16%) відповіли на всі запитання вірно, доповнюючи свою відповідь прикладами;
- 4 учні (34%) дали правильні відповіді на запитання, але під час виконання завдань у дітей виникали деякі труднощі;
- 4 учні (34%) відповіли лише на два запитання;
- 2 учні (16%) взагалі не змогли дати відповідь на запитання.

Отримані результати були проаналізовані, після чого виокремлено основні запитання, з якими учні мали труднощі під час виконання завдань.

Другий етап – реалізація програми «Знай та захищай свої права». Програма включає одинадцять тем занять. В кожній темі є теоретичний, практичний аспект та основні терміни для повторення.

В процесі роботи з учнями за представленою програмою було акцентовано увагу на основні поняття та питання, з якими учні не впорались на першому етапі інтерв'ю. Додатково розбирали наступні теми: «обов'язки дитини», «основні ситуації порушення прав дитини», «грубі порушення прав дитини», «як захистити себе та інших людей від насильства, торгівлі людьми, трудового рабства тощо», «в яких випадках дитина буває не правою та через що вона може постраждати», «куди звертатись за допомогою». Кожна тема була підготовлена окремо та завчасно, при цьому використовувались ігри, картки із зображенням відомих персонажів із мультфільмів, кіно- та відеоекскурсій, круглий стіл, створення власних казок тощо.

Термін гурткової роботи за даною програмою – чотири місяці.

Результати були оцінені за допомогою інтерв'ю, запитання ставилися як такі, що використовувались на початку експерименту, так і додаткові – після вивчення курсу «Знай та захищай свої права». Після апробації нами були отримані наступні результати:

- 6 (50%) учнів швидко дали відповідь на всі поставлені запитання;
- 3 (25%) учні дали відповіді на всі запитання, труднощі виникали у формулюванні відповіді;
- 3 (25%) учні дали правильні відповіді, використовували приклади, самостійно моделювали ситуацію без сторонньої допомоги.

Отже, ми впровадили в процес реалізації програми креативні методи роботи з учнями, спираючись на їхні інтереси. Ефективність від даного підходу можна побачити, проаналізувавши результати «до» та «після» роботи з учнями за програмою. Після завершення якого, курсу робота з учнями не припинялась, було проведено облік успішності навчання даних учнів, бесіда з класними керівниками щодо згуртованості учнів з однокласниками, спілкування з учнями на окремі цікаві теми тощо.

Таким чином, обране та проведене дослідження дало змогу перевірити, чи можливо за сучасних умов виховати у підлітків бажання знати свої права та захищати їх, прагнення бути відповідальним перед законом та суспільством. Ми доповнили програму, впроваджуючи цікаві методи роботи, та отримали наступні результати:

- підвищився рівень успішності;
- змінилися погляди щодо особистої поведінки та дисциплінованості;
- проявилися творчі здібності, за допомогою яких можна знайти правильні та нестандартні шляхи вирішення конфліктних ситуацій.

Список використаних джерел:

1. Володько М.В., Карпов О.М. Правове виховання в школі, сім'ї – основи профілактики правопорушень серед учнівської молоді: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Гуманізація навчально-виховного процесу як засіб попередження правопорушень серед учнівської та студентської молоді» / за ред. В. М. Герасименка. – К.: ІСДО МО України, 1994. – С. 120–122.

2. Соціально-педагогічні основи захисту прав людини, протидії торгівлі людьми та експлуатації дітей: навч.-метод. посіб. / За заг. ред. К.Б. Левченко, Л.Г. Ковальчук. – 2-ге вид., доповн. і переробл. – К.: 2016. – 368 с.

Куценко А.О.

студентка,

Науковий керівник: Фучеджі В.Д.

кандидат юридичних наук, старший викладач,

Одеський національний медичний університет

ПСИХОЛОГІЧНІ ПРЕДИКТОРИ СИНДРОМУ ХРОНІЧНОЇ ВТОМИ

Безперервний розвиток технологій, збільшення темпу життя і потоку інформації, яку необхідно обробити, призводить до того, що вимоги до людини постійно зростають. Занадто високі навантаження в свою чергу можуть призводити до стресів, збоїв у функціонуванні організму і формуванню нових «хвороб цивілізації», однією з яких є синдром хронічної втоми.

Через відносну новизну синдрому, на даний момент відсутні чіткі уявлення про причини, механізми зародження і розвитку захворювання, наслідком чого є відсутність універсального алгоритму лікування. У зв'язку з цим стає актуальним питання про необхідність дослідження та створення системи лікувальної профілактики розвитку синдрому, чому має допомогти знання предикторів захворювання.

Особливе значення цієї проблеми надає суттєва шкідливість симптомів СХВ. Так, захворювання супроводжується швидким наростанням, що не проходить протягом півроку здебільш вираженою втомою, спочатку до обмеження працездатності, а при прогресі – до повної інвалідності [2].